

**Англомовний студент:
організація роботи наукової бібліотеки ВНМУ імені М.І.Пирогова**

Кривешко Тетяна, бібліотекар II категорії, наукова бібліотека
Вінницького національного медичного університету
Мельник Майя, заступник директора наукової бібліотеки
Вінницького національного медичного університету

У статті висвітлюється досвід роботи бібліотеки ВНМУ ім. М. І. Пирогова з англомовними іноземними студентами, який сприяє взаєморозумінню та налагодженню співпраці між бібліотекою та студентами.

Іноземних громадян приваблює навчання в медичних ВНЗ України. Важливим фактором є фінансове питання – отримати вищу освіту у Україні дешевше, ніж в європейських країнах. До того ж, професія лікаря є однією з престижних та найбільш затребуваних у них на Батьківщині. Уже дванадцятий рік поспіль у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова навчаються студенти із 65 країн світу. Їх кількість зростає з кожним роком. На сьогоднішній день бібліотека обслуговує близько 1800 іноземних студентів. Найбільша кількість з яких – студенти з Нігерії, Єгипту, Йорданії, Індії. Одним із головних мотивів здобуття вищої освіти для іноземних громадян є якісна академічна школа та рівень отриманих знань. По завершенню навчання 70% студентів підтверджують отриманий диплом нашого університету у своїх країнах за першим разом.

Однією із основних функцій бібліотекаря, крім забезпечення навчальними виданнями, є створення сприятливого діалогу, порозуміння та уникнення конфліктів. Адже тільки атмосфера поваги і взаєморозуміння формує у студентів довіру до бібліотеки та створює сприятливе середовище для навчання та користування її фондами. Цей момент є надзвичайно важливим, оскільки іноземні студенти – це люди з різними культурними, етнічними, релігійними й національними коренями.

У виявленні й задоволенні читацьких потреб, а також в організації взаємодії із студентом в процесі обслуговування, необхідним є професіоналізм бібліотекаря. Постійне підвищення професійного рівня у спілкуванні з міжнародним контингентом користувачів потребує поглиблення лінгвістичних і психологічних знань як бібліотекарів, так і студентів. Бібліотекар взагалі має виконувати роль координатора міжособистісного спілкування різних груп користувачів, тим більше іноземних студентів. Тому важливим напрямком роботи нашої бібліотеки є різнобічний розвиток творчих здібностей вітчизняних студентів. Але уже впродовж багатьох років ми намагаємося створити умови для інтелектуального, морального та духовного розвитку особистості іноземних студентів, залучити їх до української національної культури, звичаїв і традицій. З великим задоволенням вони беруть

участь у заходах, організованих бібліотекою: Шевченківські читання, Різдвяний вертеп, заняття в гуртку з вивчення польської мови та ін.

Особливої уваги тут потребує і мовне питання, оскільки порозуміння неможливе без знання мови. Саме мова визначає якісний рівень обслуговування іноземців, який базується на їх спілкуванні з бібліотекарем. Відсутність мовного контакту призводить не лише до появи мовних бар'єрів, а й бар'єрів психологічних, зумовлених небажанням йти на контакт через побоювання виказати свою неспроможність у виявленні та задоволенні інформаційних потреб. Тому для комфортного спілкування у нашій бібліотеці з іноземними студентами працюють фахівці, які володіють іноземною мовою (у секторі літератури іноземними мовами та у філії бібліотеки на підготовчому факультеті іноземних громадян). Саме ці працівники приділяють велику увагу студентам-першокурсникам як під час запису до бібліотеки, так і під час кожного її відвідування. Під час отримання комплектів підручників їм пояснюють правила користування літературою, термін її повернення та зберігання, ставиться акцент на дбайливе відношення до книжкового фонду, надається інформація про відповідальність за втрату або пошкодження книг. Усі ці моменти прописані також в «Пам'ятці першокурсника», яку отримують усі студенти-першокурсники. Така робота проводиться також із студентами усіх курсів протягом всього терміну навчання в університеті.

Книжкові фонди є основним багатством бібліотек. Тому тема збереження фондів є традиційною та актуальною для усіх книгозбірень, не дивлячись на форму обслуговування користувачів, автоматизовану чи паперову. Робота з попередження і ліквідації читацької заборгованості постійно знаходиться в центрі уваги фахівців усіх абонементів нашої бібліотеки, а серед іноземних студентів – на особливому контролі. Завдання залишається одне і те ж – зменшити відсоток боржників до мінімального. Ця робота вимагає щоденної кропіткої праці, навиків роботи з читачами, витримки, тактовності, наполегливості, вимогливого ставлення до боржників.

Робота з ліквідації читацької заборгованості серед іноземних студентів є надзвичайно складною і вимагає систематичного контролю та постійної співпраці з іноземним деканатом. Іноземні студенти недбало ставляться до отриманих підручників, а саме: повертають в неналежному вигляді, багато втрачають, деякі студенти виїжджають додому, не повернувши їх до бібліотеки. Щоб попередити таку ситуацію, яка повторюється з року в рік, ми двічі на рік проводимо звірку списків студентів по кожному факультету та курсу з електронними формулярами на відповідність наших записів в базі «Читач» та списків з деканату. При цьому виявляємо студентів, які були або відраховані, або переведенні в іншу групу, або залишені на повторний курс. Потім списки студентів-боржників передаються в деканат для кураторів груп, які проводять зі студентами відповідну роботу. Після повернення книг студентом, бібліотекар видає йому довідку про розрахунок з бібліотекою, яку він зобов'язаний пред'явити своєму куратору для підтвердження факту розрахунку. Електронні формуляри боржників блокуємо в БД

«Книговидача». Для користувачів постійно розміщуємо оголошення, в яких вказуємо термін повернення підручників. Якщо студент після складання літньої сесії не повертає книги до 1 вересня (щорічний кінцевий термін повернення), то він позбавляється права отримати комплект підручників на наступний рік терміном на 1 місяць. Таким чином намагаємося дисциплінувати студентів і наголошуємо на своєчасному поверненні книг.

По завершенні навчання студенти зобов'язані підписати обхідний лист в бібліотеці. З 2010 року, з ініціативи бібліотеки та при підтримці деканату по роботі з іноземними громадянами, було впроваджено нововведення: підписаний перед початком нового навчального року обхідний лист у бібліотеці, дозволяє отримати допуск до занять. Таким чином, є можливість провести додатковий контроль за боржниками за попередній навчальний рік.

Дієвим методом повернення книг до бібліотеки є також отримання довідки про повний розрахунок з певного предмету під час сесій. Після здачі кожного екзамену студент зобов'язаний повернути книги з цього предмету та пред'явити викладачу довідку з бібліотеки про повний розрахунок. Лише при її наявності студент отримує залікову книжку.

Попри всі труднощі в обслуговуванні іноземних студентів та пошуку компромісних рішень при спілкуванні з ними, працівникам бібліотеки приємно працювати з такими, які є висококультурними та старанними користувачами. Дирекція бібліотеки та працівники сектору літератури іноземними мовами використовують різні форми роботи та сприяють заохоченню до активного та бережного використання фонду. Уже стало традицією відзначати та нагороджувати найактивніших та найкращих читачів за їх розуміння, повагу та відповідальність. Так, у 2012р. найкращі студенти отримали від бібліотеки «Подяку», у 2013 році був визначений «Найкращий читач року», а у 2015 р. «Найактивніший читач бібліотеки » отримав у нагороду «Безлімітний читацький квиток».

Вся система вище перерахованих заходів, які постійно проводяться працівниками відділу літератури іноземними мовами, дає плідний результат – проблема боржника, надіємось, зникне.